

ORADEA-MARE (NAGYVARAD)
3 Novembre st. v.
15 Novembre st. n

Ese in fie-care dumineca.
Redacțiunea in
Közép-utca nr. 395.

Nr. 44.

ANUL XXI.

1885.

Prețul pe un an 1² fl.
Pe 1² de an 5 fl. pr.
de an 2 fl 7¹ cr.
Pentru România pe an 25 lei.

Filomela și greerul.

Fieță nouă și splendore
Peste tot s'a răspândit;
Ca o ți de serbătore
Câmpul ride 'ntinerit...
Ride raiul pe pământ.

„Vai! dar anii tinereței
Nu se 'ntorc și pentru noi!
După anii bătrâneței,
După grelele nevoi.
Plecăm fruntea in mormânt!”

Astfel, dorului fidelă,
Plânge 'n arboru 'nflorit
Răpitoare filomelă;
Dar pe plaiul inverdit
Cântă greerul voios:

„Decă viața noastră bună
E ca florea unui crin.
Decă mórtea incunună
Traiul nostru cel mai lin
In mormântul neguros!”

„Decă noi n'avem ursită
Ca un pom să 'ntinerim
Și in lumea fericită
Ani d'amor să mai trăim,
Pentru ce să lacrimăm?”

„Pentru ce acesta viață
Să ne trecă inzedar?
Hai să sörbem cu dulceta
Al iubirei scump pahar!
Cât vom fi să profităm!”

Gr. H. Grandea.

Soția ostașului.

— Novelă. —
(Urmare.)

Bună și credincioasă-și credea el nevêsta, dar vorba
veea... când porni de acasă, că „mai sânt feciori
in sat” nu o putea uita.

Și-a pus gândul să-o uite, a aflat însuși că e o
vorbă de fleac. — dar inzedar, — i se virise in cap și
nu o putea alungă.

Câte odată cântă o cântare, numai așa in gând; și
ôre dealungu nu-ți iese din cap, tot o cântă fără de voie.
Așa eră Bêlcul cu gândul lui.

Și acest gând îi costă mai mult de cât ostenele
și suferințele luptei.

Ca-ți bine-i bine; omul pôte să fie bun și credin-
cios; dar — dómne sânte — câte ispite intimpină o ne-
vêstă tineră și trumôsă!

Astfel de cugate îl frământau ziua și nóptea.

Dar pe lângă lóte, eră om și istet din fire. — Nu
odată a făcut vilegii ce pu eră in uimire pe tovarășii lui.

Eră tiner, dar i dăduse Ddeu o mînte ageră și in-
telepciune cu care impunea consoților sei.

Ba a ajuns vèdut și ciustit și naintea mai marilor.

După invingerea dela Grivița, la câteva zile, in
ôste se făceau pregătiri mari. Ofițierii erau avisați și
feciorii stăteau gata la ori-ce întemplantare.

Intr'o dimineață chemă colonelul pe Ion Bêlcul la sine.

Erau numai ei doi: colonelul și sergentul.

Dorobanțul salută militărește, și stătú in fața co-
lonelului. Colonelul, un om aspru, cu privire marțială,
pási. doi pasi nainte.

— Sergente, dișe colonelul. Ești copil istet și vitéz.

— Mulțámesc, domnule colonel!

— Tu ai să faci o slujbă bună armatei românești.

— Poruncești, domnule colonel!

Colonelul se 'ntórse odată și mergend la o ferestă,
chemă pe sergent la sine.

Tinêrul sergent pásii patru pasi și stătú lângă co-
lonel.

— Veți tu dealul cela colo, — dișe, aretând pe fe-
restă un deal acoperit cu pădure.

— Véd, domnule colonel.

— Dincolo de culmea dealului este o altă culme
și pintre acestea doue culmi trece un drum

— Pricap, domnule colonel.

— De sérá, după ce va inserá, vei merge pe dea-
lul ce-l veți. Acolo vei aflá o colibă păstorêscă, — aceea
iți va servi de adăpost.

— Pricap, domnule colonel!

— Stái sergente! Datoria ta va fi: ca in fiecare
nópte, la miezul nóptii, să calci locul dintr'o culme până
in ceealaltă. — Tot mereu in dorii de ziua va vini la
tine un om din tabêra nó-tră, să-ți aducă de ale traiu-
lui și tu in tótă ziua vei rapo-tá deamăruntul, ce ai vè-
dut, ce ai auđit, ce ai zăpst

— Să trăești, domnule colonel!

— Bâiete, — me incred in tine, in mintea și voi-

nicia ta. — Decă ar trebui să mori: mori; dar slujba-ți implinește!

— Capul meu, domnule colonel!

— Bine, băiete; domnul căpitan îți va da îndrumările mai departe.

Sergentul salută, se întorse în căleăie și eși

Și 'n noptea următoare tinărul sergent eră la postul seu.

La miezul nopții, când și fera tremură de frig, el străbătea pîntr'o pădure neumblată, prin zăpadă până în brâu, în vînt de iernă, pe căi neumblate. Singur cu pușculița la braț.

Ce-i era lui omătul, gerul și vîntul, pe lângă tarul ce-l avea la inimă?!

Și-a făcut calca dintr'o culme 'ntr'alta, apoi a ren-tors la coliba cea păstorească. — O colibă de nuiiele. — Vîntul intra prin părăși și eșiă prin acoperiș. Noroc că n'avea și lerești.

A trecut o noapte, au trecut doue, — dar el stătea necliat.

Învîngea cu omătul, cu vîntul, cu gerul; numai cu dorul nu mai putea învinge.

Điua trecea cum trecea, dar nopțile-i erau cumplite. — N'avea somn, — și decă avea din când în când — ah, acela nu eră somn, — era chin și dou.

Ca și omul cu frîguri — tot un vis, tot un cuget, de care nu mai putea scăpa.

— Sboră peste Dunăre, peste deluri și peste văi, — și se afa sedînd acasă, pe vîtră la zarea focului. Sboră ca paserea, mai repede ca paserea, că sboră pe aripele doruța.

Repedea sagata, repede și tragă, — și se vede tot ce doriă.

Isi birăia oile, — apoi mergea la nevastă. — Nevasta torcea, ba mai dăpăna, ba mai rășchia. — apoi vinia și se punea în brațul lui și-l desmerda și-l sărută.

Atară bătea vîntul, îl aușia aieve — el ședea la foc și spunea nevastei povești de bălauri.

Apoi se tređia — și se afa într'o colibă pustie, singur pe un vrav de surcele, cu pumnul su cap, cu pușca 'mbrătoșată.

Și gândia că-i crăpa inima 'n doue.

Omenn-s de multe feluri. — Unul se invetă într'alte țeri, se deprinde cu pânea streinului, — dar altul n'are odihnă la vîtra altuia, nu se deprinde în țeră streină 'n veci. Și așa eră Ion Bêlcu. — O fire adevărat romănescă.

Că românul bate țeră și bate lume; dar nu afa țeră ca țera lui, casă ca și casa lui și pânea ca și pânea lui.

Trăește cu mălaiu și cu mămăligă; și pare mai bună decăt pânea streinului. „Fie pânea căt de rea, tot mai bine 'n țera mea.“

Așa eră sergentul! — Dorul de casă îl trudiă, și apoi dorul nevastei îl punea bine.

Intr'o noapte ședea singur și cugetă. — Și ce-i vine în minte? . . .

Singurătatea e lăgăn păcatului și gîndurilor vrășmașe.

Ce ar fi ore, decă colo 'ntr'o noapte, când și luna dörme — ar îmbrăca el niște haine țerănești, și ar trece Dunărea și ar merge până la nevastă?!

Că-đi — dörme sante — satul lui nu-i peste lume. O noapte, mult doue, incolo; altă noapte, mult doue, încöce și a treia đi e la postul seu.

Trec trei-patru đile până ce îl cercă cineva din tabără, — norocul e la Dđeu, mintea e la el . . . ore . . . ore? . . .

Ba! — Increderea colonelului, datoră ostașului, onörea militară! — Ba!

Dar totuși! Că-đi mai păcătuesc ömeni în lumea asta, — apoi cine șcie, mai este și noroc în lume . . .

Ei, — dar cine șcie ce rol are el acolo, cine șcie ce räu pote urmă pentru țeră? Colonelul șcie ce face, — öre nu se pöte ca dela o descoperire ce ar face el, un sergent tinăr, să atërne sörtea luptei, gloria armatei și chiar sörtea țerii? . . .

Așa se frömëntă el. Dar gîndul cel räu, trezit odată, nu te lasă 'n pace.

Nu se pöte, — mai cugetă el. Cine ar crede sörtea țerii unui copil ca el?! Are să pändescă mișcarea vrășmașului, altă nimic. Dar mai sînt o sută și doue, la tot pasul, cari pändesc. Alții mai înțelepți, mai luminați, mai procopsiți. Cine ar crede sörtea țerii lui?

Apoi — numai trei đile, mai mult nu. — Și va vini eră la postul seu și își va implini datoră cu sante.đe.

Astfel de cugete l'a frömëntat totă noptea: că öre da seu ba?

Dar intraltă sëră copilul stătea în colibă, îmbrăcat în straie bulgărești din cap până 'n picioare. Hanele militarești erau acătate într'un hac, pușculița tramușel lângă ele.

A fost copil de trebă, ostaș bun; dar în urmă l'a invins — nu reutatea firei lui, l'a invins dragostea cea mare și dorul cel cumplit.

S'a hotărit să mergă. — Va să se vöde Dđeu. — Decă e cös să trăiescă — va trece decă e cös să möră: — și va vedé nevasta.

Și-a mbrătoșat și sărutul pușca, ca pe o drăguță scumpă, apoi și-a făcut cruce și s'a dus.

III.

Nevăsta ostașului a re-tors acasă. Ea în dorul ei. Și-a pus de gînd să fie harnică, — să aduna să sporăscă; ca să vedă satul căt e de grigitorö și de cucernică și să vedă bărbatul decă a vini căt e ea de bună, — ce soție, se gospodină; dar după ce a sosit acasă, s'a pus colö pe cornul vetrei și a început a plänge și a-și ingrămădi sufletul cu dureri.

A tot stat și a tot cugetat. Iși înșiră gîndurile, cum își înșiră mărgelele, unul cäte unul. Tot gîndul đee suspine, tot suspinul đee lacrimi. Gîndurile erau multe, și lacrimile tot mai multe.

Eră singură singurea. — Inima arsă casa löca. — Gol și pustiu 'n giurul ei, ca în pădure.

Când eră el acasă, căt eră casa de plină și voia de bună! Cap la casă, cînste la mäsă. — Și de când s'a dus, cätu-s de pustie töte și de tăcute!

Pöte că nu eră chiar așa, dar eră pustiu în inima ei și pe ea inima o stăpăniă.

Tot omul are dor în lume, dar dorul femeii nu se pöte mäsura cu mäsura pämëntescă. Dorim și noi bărbatii; dar sufletul nostru are cämp mai larg, cuprinde mai multe, e mai tare și mai neatörnător, — se mai imparte; — dar sufletul de femeie se alipește mai tare, se desparte mai greu și suferă mai mult.

Zamfira suferia ce suferă om în lume.

A fost fată tineră, a visat un vis dulce, — și când s'a trezit, s'a aflat că visul sböră.

Și apoi începe alt vis — de jale, — așa de curënd, așa de tinără.

Așa a stat nevăsta mult timp, pironită pe cruce, ea prin durerile ei.

Dar s'a făcut tololot prin curte, au flämëndit pui și au început a piscui, redicau casa 'n slavă, — apoi au venit vacile la muls, s'au adunat secerătorii de pe cämp, — ea trebuia să fie gospodină bună . . . și s'a sculat.

A dat la lucru. Se sîrguîa, alergă, făcea — dar ea singură nu ştie ce face. Umblă beată ca omul fără cap.

Dar a adus Ddeu séra. — Se-'a culcă şi a dormi. Somnul e leac bun, — se-'a mai uîlă şi ea de necaz.

De unde să uite? Prin somn veşi lucrurile din lume mai mari şi mai încornurate.

Vedea bătaia tótă. Turci cu şolvari roşii alergând pe cai, tătari cu cap de căne mîncînd carne de om — îşi vedea bărbatul crunt de sânge, cu faţa smolită, cu capul sîngerînd, — şi ea nu-i putea ajuta.

Suferia chinurile morţii.

(Va urmă.)

V. R. Buticescu.

Marele etimologie al României.

Una dintre scrierile cele mai importante ce se publică acuma în literatura noastră este negreşit şi „Marele etimologie al României” compus de dl B. P. Haşdeu.

Este interesant a cunoşce principiile ce conduc pe învăţatul nostru academic la compunerea acestui dicţionar nou în formă şi cuprins.

Aceste se află în darea de semă ce dsa'a făcut Academiei în o şedinţă publică, presidiată de regale, a sesiunii din primăvera trecută.

Éă acea dare de semă!

Sire, Domnilor Colegi!

Cînd Majestatea Sa şi Academia mi-a făcut onoarea de a me însărcina cu marea operă a Dicţionarului etimologie al României, cu tesaurul limbei istorice şi poporane a naţiunii române, nu mi-am ascuns dificultatea acestei sarcini; şi totuşi onoarea ce mi s'a făcut imi împunea datoria de a face nu numai bine, ci de a me sili să fac foarte bine, să fac pe cât voiu puté mai bine în tótă întinderea puterii mele individuale.

A compune cine-va un dicţionar din cap, a se stringe doi, trei, dece şi a dice: aide să facem un dicţionar al limbei, ar fi o copilărie; nîme nu cunoşce ca individ decăt cel mult jumătatea limbei sale, şi din acea jumătate pe care o cunoşce, ştie abia jumătate din sensurile fie-cărui cuvînt; decăt sînt 5, 10 asociaţi, cari toţi trîesc în aceeaşi localitate s'eu fac parte din acelaşi mijloc social, ei, toţi la un loc, nu şciu de cît tot acea jumătate din acea jumătate. A luă alte dicţionare pentru a compune după ele unul nou, revine tot acolo: căci acele dicţionare cine le-a făcut? cum le-a făcut? Tot aşă individual, din cap, după priceperea unuia.

Fată cu acesta, ce trebuia să fac? — Éă cestiunea pe care mi-o pusei din capul locului. — Pe de o parte, trebuia să despoiu, după putinţă, tôte texturile vechi tipărite s'eu manuscrite, trebuia să despoiu pe cei mai mulţi autori români pînă la 1840, şi chiar dintre cei moderni pe autorii cei mai poporani, ca Grigori Alecsandrescu, Costache Negruzzi, Alecsandri, Anton Pann etc... În această parte a sarcinei, în acea relativă la despoiarea texturilor, puteau să me ajute căţi-va tineri. Dl Chiţu, cînd eră ministru, în urma intervenirii Academiei, imi puse la dispoziţiune vr'o 2000 lei cu acest scop, pentru a plăti munca acelor tineri cari se vor oferi a me ajuta materialmente. Din această sumă am avut un tînér plătit cu 100 lei pe lună, la alţii plătiim după mărimea s'eu importaţa cărţii de despoiat; din aceeaşi sumă trebuia să plătesc portul numerosei corespondenţe din districte. Un singur tînér, distinsul meu elev dl Bianu, m'a ajutat pe cât i-a permis timpul, refusînd ori-ce resplătă, ceea ce ţin a constată în faţa Academiei. Acum, ce făcea toţi aceşti ajutori? Luă fie-care câte

o carte, estrăgea din ea tôte cuvintele cu litera *A* şi la fie-care extract indică pagina cărţii; imi remănea apoi mie alegerea extractelor celor trebuincioase, imi remănea verificarea şi completarea lor după însăşi cartea, şi în fine înlăturarea extractelor celor de prisos. După ce am spus ce au făcut aceşti ajutori, să ne întrebăm: *căt* au făcut? puţin de tot. Fie-căruiia îi trebuia o lună şi mai bine pentru o singură carte, astfel că în ultimul rezultat au făcut extracte din şapte cărţi. Prin urmare, grosul muncii, chiar în această parte curat materială imi revenia tot mie. Imi ajunge a spune, că numai despoiarea texturilor me ocupă patru ore pe fie care şi: o oră dimineţa, o oră după amedei şi doué ore séra. Resultatul propriei mele munci sînt buletinele acestea (*Arată un gros portofoliu*), buletine clasificate; şi nu numai atât, mai am, pe lînga acesta, cărţi cari fiind ale mele, m'am mulţămit a însemnă în ele cu creionul cuvintele începătore cu *A*, rezervându-mi facerea extractelor la redactarea definitivă a fie-cărui cuvînt.

Dar nu numai prin despoiarea texturilor trebuia să inaugurez lucrarea mea, nu numai prin limba veche şi cea scrisă, ci tot de odată din gura poporului; cu acest scop, imediat după închiderea sesiunii generale trecute a Academiei, s'a publicat un cestionar elaborat de mine, un cestionar în care se cuprîdeau întrebări relative la fonetică, la forme gramaticale, la istoria naturală, la viaţa industrială a poporului, la tôte relaţiunile din traiu şi din natură, care cestionar, prin intermediul Ministerului instrucţiunii publice, s'a trimis şi peste Carpaţi, nu ştiu decăt se va fi trimis şi în Macedonia. Prin o adresă specială voiu arăta mai tîrziu onor. D. Ministeru al instrucţiunii publice, coleg al nostru, câte răspunsuri şi dela cine anume am primit din fie-care district, şi se va vedé că din unele districte, mai ales din Roman, Băcău, Gorju, Romanăţi, Mehedinţi Velcea, nu am primit de loc, er de la altele prea puţine, din cauza neglijenţei revisorilor şcolari. Ori-cum inse, vre-o 200 răspunsuri au venit la mine, cari sînt acestea (*Arată un voluminos portofoliu*). Din aceste 200 răspunsuri, vr'o 20 sînt din Transilvania şi Bănăt, şi aş puté să dic că tocmăi ele sînt cele mai bune. Aşă cum este acum această colecţiune, cu tôte defectele ei, cu tôte că unii n'au înţeles cestionarul meu şi au răspuns anapoda, alţii au răspuns abia în câte-va cuvinte, cu tôte acestea este un adevărat tesaur, în care se cuprînd nu decimi, ci sute şi éraşi sute de cuvinte, de locuţiuni proverbiale, de idotisme etc. pe cari nu le găsim în nici un dicţionar al limbei române.

Voiu da un singur exemplu, şi dic un singur exemplu, fiind că nu voiu puté să răpesc din timpul Majestăţii Sale şi al Academiei în Macedonia strugurul se numeşae *auă* din latinul *uva*. Acest cuvînt *auă* a existat şi în limba românescă veche, de exemplu la Coresi, dar numai pînă la 1650, şi ca probă este chiar ultimul tect în care se află acest cuvînt, Evangeliarul de la Belgrad din 1648. Se pare că deja pe timpul acela *auă* eşise din us, astfel în căt editorul, după ce a pus în tect *auă*, a notat la margine că *auă* însemnă *strugure*, pentru că bănuia că cetitorii sei nu vor înţelege cuvîntul *auă* luat dintr'o redacţiune mai veche a Evangeliului. Acest cuvînt, care se părea la noi perdut şi care nu se găseşce nici într'un dicţionar, ei bine, el se află pînă astăzi la poporul român; se află inse conservat într'un singur district, şi încă cu un sens specificat, nu ca strugure în general, ci ca un fel de strugure; aşă în răspunsul învăţătorului din comuna Cióră, plasa Călmăţuii, judeţul Teleorman, la întrebarea mea despre diferitele varietăţi de struguri, se dice: numirile de struguri sînt: struguri albi, struguri negri şi struguri roşii, (*citeşce*) „*auă*”, s'eu cum îi mai dic în alte

părți, și berbecel, este un strugure, cu bóbele mărunte și dese. Tot din Teleorman, învățătorul din comuna Voivoda imi răspunde: „strugurele așa numit *auă* se asemănă cu cel alb, cu deosebire că bóbele sunt mai mici și nult mai des aședate pe ciorchin.“

Vedeți dar, că chiar în Teleorman, pe lângă *aua*, s'a mai introdus și alt termen, *berbecel*; peste cât-va timp. póte, *aua* nu se va mai auzi nici acolo.

Etă dar un fapt constatat, cumcă *aua* a ramas în limba română, deși într'un singur district și anume specificându-se, căci generalmente când într'o limbă se introduc mai multe cuvinte cu același sens, unul rămâne, celelalte se diferențiază sub raportul semnificațiunii, începând a însemna fie-care câte o altă nuanță.

Astăzi pot să dic Majestății Sale și Academiei, că litera *A* din Dicționar este pe deplin gata, și decă veți decide ca tipărirea să începă mâne, de mâne se va începe, ér începând, până la sesiunea viitoare, veți avé un volum de peste 500 pagine care va cuprinde numai litera *A*. Dar a dice litera *A* în limba română, este a dice mult, căci litera *A* este, ca să me exprim astfel, un brevet de latinitate a limbei române. Mulți au căutat slavisme la Români; aceste slavisme în partea lexică a graiului se găsesc o mulțime, dar în partea spirituală, ca să dic așa, a limbei, în economia totală a graiului, în eufonia noastră națională, sânt foarte puține, ba încă de multe ori ne isbesc fenomene diametralmente opuse celor slave. În limba slavă s'ar puté dice că nu există litera inițială *A*. Decă vom luá marele Dicționar a lui Miklosich, și vom căutá într'ensul, vom vedé că litera *A* abia cuprinde câte-va foi, și în aceste câte-va foi nu sânt mai mult de vr'o câteva cuvinte cu inițialul *A* cari să fie slavice, tóte celklate: *August*, *Adamant*, etc. sânt străine. Inițialul *A* dar este ceva cu totul opus spiritului limbelor slavice. Limbele romanice înse, cele neolatine, din contră, se deosebesc printr'o predilecțiune marcată pentru inițialul *A*. Franceza, italiana, spaniola etc. ne prezintă cuvinte cu inițialul *A* într'un număr foarte mare; limba română s'ar puté dice că întrece pe surorile ei din occident în această privință. În adevér, decă vom luá, dic, un text românesc vechiu și poporan și vom numerá tóte cuvintele cari încep cu litera *A*, în comparațiune cu cuvintele cari încep cu ori-care altă literă, vom vedé că aprópe a șeptea parte a limbei consistă din cuvintele începătóre cu *A*. De exemplu. (Citește un pasagiu din cronicul lui Cantemir.)

În acest pasagiu sânt 128 cuvinte, din acestea 17 se încep cu litera *A*. Nu mai vorbesc despre dialectul macedo român, acolo este ceva de spaimă, câte odată jumătate din cuvinte se începe cu *A*. Macedonenii au o predilecțiune atât de mare pentru *A*, în cât inițialul *r* la ei nu există ci tot deuna se prefacă în *ar*, și chiar din cuvântul *Român* ei au făcut *Armân*.

Este aci o colecțiune de cântece macedo-române de colegul nostru Dl Caragiani. (Citește.) Din cât v'am citit, jumătate sânt cuvinte cu inițiala *A*.

A dice dară că avem gata litera *A* din Magnum Etymologicum, este a dice că avem gata a 7-a parte din dicționar.

Imi rămâne acuma a arătá, cum mi-am executat sarcina? Imi veți permite Sire și Domnilor Colegi, de a vé citi un specimen séu doue, după cari veți judecă despre totalitate. Voiu observá înse mai pe sus de tóte doue lucruri: 1. Într'o limbă se resfrânge întrégă viața unui popor; decă dar dicționarul este repertoriul limbei, atunci el trebuie să fie în același timp și o enciclopedie a vieții naționale; al 2. Sarcina ce mi s'a dat de Majestatea Vóstră și de Academie, e re la fie-care cuvânt să d: u tóte sensurile aceluí cuvânt, să dau pentru fie-care sens citațiuni din textele vechi, din

scriitori mai noi, din literatura poporului, și să incheiu fie-care cuvânt prin comparațiuni istorico-filologice, prin o etimologie adevévat științifică. (Citește apoi articolul: „*Alun, aluna și derivatele*,“ publicat deja în foia noastră și articolul „*Așá*“. Red)

B. P. Hașdáu.

Ne-am întâlnit...

N-e-am întâlnit, dar n'ai știut
De-un dor ce arde 'n mine,
Pe-obrații mi paliți n'ai veđut
Durerea pentru tine.

Tu n'ai știut că între noi
O umbră-și cercă locul,
Amenințând iubirii noii
Voind să-i stingă focul.

Ce tu, cu 'nctul ai aprins,
În inima-mi sdrobotă,
Și 'n care încă nu s'a stins
O dragoste oprită.

Ș-adese ori ne întâlniam
C'un suflet plin de patimi;
Tu fericit, eu suferiam
Chin fără grain și lacrimi.

Lucreția Suciu.

Paradisul.

(Urmare.)

2. Eden.

Din Paradis să trecem în Eden, și aci e foarte bine. Barem în cuget.

Precum vedurăm în cele citate din biblie: „Dđeu plântă grădină în Eden,“ „fluviu eșia din Eden“ „Eden grădina lui Dđeu.“

Cărțile zendice — cari forméză biblia Persilor, cunosoc un prgiur „Heden“ și dic că Zoroaster (fundătorul religiunii lor) s'a născut în Hedenesch (Hedenes).

În genașa lângă Eden e adiectivul gano, ce însemnă: amen, plăcut, agreabil, dar geno e tradus cu grădina; (V. Obermüller I 420) din acest gano e cuvântul latin ganeum: taverna, loc de petrecere, de desfrânare (Bulet la gan.) De óre-ce numirea Eden purcede din resărit, adecă dela Persi, conceptul lui evrei de: amen, nu póte fi original, de óre-ce Eden la evrei are înțeles de substantiv, cu: plăcere, delectațiune.

Cercetând cuvântul Eden — după limba celtică, — avem următóre etimologii: *ed* însemnă: plăcut, agreabil, amabil (asemene: aid, edt, eud) *en* însemnă: loc, deci loc plăcut, și atunci e după înțelesul scrierii lui Isaia „Eden, grădina, séu locul de plăcere a lui Dđeu.“ Eden la Unguri și ađi însemnă: Paradis. *Ed* la unguri: dulcétă, nectar; *edes* dulce.

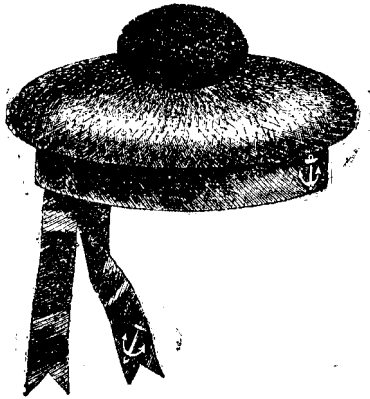
Dar Eden se póte despărți și în: E-den, și atunci după limba celtică însemnă: pădurea, codrul; *e* dela început e articolul: a, ä, din pădure. De aci la Evrei: hhhden însemnă pădure (3 h represintă articolul ä, și aspirațiunea): și pădurea e sinonimă cu: grădina; după forma acésta avem în Gallia: *Arden*, ar mare, den pădure, și numirea e susținută până ađi.

Eden după celtica se p^ote form^a și in al treilea mod. Ad, ed, id, od, ud înseamnă : nălțime, elevațiune, d^el, munte, și en loc, deci : loc nalt, de munte etc. și astfel in cât și Genesa se află și „fluviu eșă din Eden ca să adape grădina,” se p^ote înțelege și din „munți“

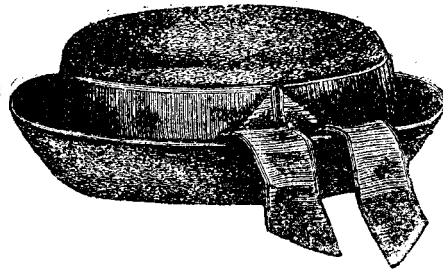
t^ote — cari s^unt pe nălțimi, înseamnă : d^el, munte. De aci *Ida*, muntele cel mitologic.

Glosariul Academiei Române, cuvântul *raiu* il es-plică cu : paradis, loc de plăcere, raiu e cuvânt străin, cum avem tot străin și *edem*=*edemus*, cuvânt evreesc (?).

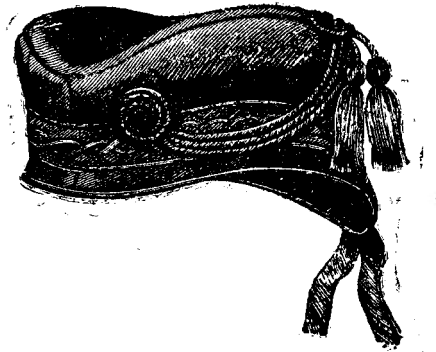
M o d a.

Căciulă poloneză.

Pelerie de băiat.

Căciulă scoțiană.

Mașnă pentru copilițe.

Panglică cu brâu pentru copilițe.

pentru că t^ote cele 4 riuri ce se dⁱc, că es din paradis, intru adev^er isvoresc și es din munții cei mari ai Asiei.

Deci cuvântul Eden, cu înțeles de paradis, purcede din *ed* plăcut, și *en* loc. In România și in Ungaria, s^unt multe numiri locale, cu : ad, ed, id, od, ud, — acele

3. *Pison*.

Din cele 4 riuri ale paradisului, numele unuia e : *Pison* ; acela e, carele încungiură tot pământul *Havila*

S'a constatat, că *Pison* e riul Indus ce isvoreșce din partea nord-resăritenă a muntelui Himalaia, trec

prin munți în partea resăritenă — sudică a muntelui Paropamissus și curge în marea Indiei. Ași se numește și Sind.

Pis se deduce din rădăcina *bas* (în care *a* a trecut prin toate vocalele, eră *b* trece în *p*, *v*) și din *on*; pis înseamnă pădure, *on* apă, deci Pison, riu de pădure. — Nu me pot opri aici, ca să arăt numirile de riuri de ape formate din: *bas*, *bes*, *bis*, *bos*, *bus*, *séu pas*, *pes*, *pis*, *pos*, *pu*, dar ca să ating pe scurt, îndrumez la dicționarul topografic a lui Frunzescu, — unde se află: *Bason* părâu mare, — și *Basca* mulțime de păreie, toate cu înțeles de: apă, riu de pădure; mai departe: *Pasca* mare și mică lacuri, *Pasere* done păreie etc. — Așa *p.* e. se esplică: *Passarge* riu lângă *Königsberg*, și se derivă din *bas*=*pas* pădure, *eaig*, apă; *Passerthal* țără, pregiur, câmp cu pădure; *Pisina* în chiernică; *Puschiavo* în Svițera; *Pissecuca* munte în Buzeu din: *bis*=*pis* pădure, eră cuca din *cuc*=*cauc*, și *coiche* munte, de unde s'a născut și numirea: *Caucas*, deci *Pisecuca* munte cu pădure.

An, en, in, on, un și apoi aen, oen înseamnă: apă, riu; — acestea la multe popore se aspirază cu *h*, deci *han* *hen* etc. e tot aceea cât *an*, *en* etc. Pentru demonstrare, următoarele. An la Irlandezi și ași înseamnă: apă, riu. — ana la Suedi *anna* la Cimbri apă riu; *ean* la Irl. apă. Pentru acesta sânt aceste formațiuni: *Anas* riu în Lucitania, (anas la Latini înseamnă: rață, as la celti: *fiunță* om, acest *as* e la unguri *in*: *juh-asz* om de oi, adecă oieriu); *Anasus* ași *Stella* riu în Gallia cisalpina; *Anisus* ași *Eas* în Noric; *Anten* séu *Anto* riu lateral a Tibrului; *Aain* părâu în *J* Mehedinți. *Aenus* séu *Oenus* ași *Inn* în Noric; *Oenus* în Laconia; en la Galli apă riu, *Enic*, *Enichei* părâu în Bolgrad. *Uau* la Perși apă riu; *Ona* riu în Bosnia, *Unsingis* ași *Uase* în Germania; *Ug* în Ungaria, de unde porcede numele țării și al poporului, — și anume: un apă, eră *g* o adausătură după țirea limbe popoarelor de dincolo de Himalaia, cari după n adauge *g*; — deosebi la Mongoli, Chinezi etc. Și fiind că *an*, *en* etc. se aspirează *han* la Celti apă riu. — *han*, *hang* la Chinezi apă riu, *houua* la Armeni, *umed*. *Hua* și anume *hunu* (căci tu în singular tocmai așa e de lipsă ca și *u* în plural) înseamnă: om, locitorii dela apă; și astfel: *Hunii* și *Ungarii* *Hungarii* (ar ur *ómeni*) înseamnă: *ómeni* dela ape, locitorii din pregiuru apelor.

Se dice: Pison încungiară tot pământul *Havila*.

Din aceste cuvinte ale lui Ezra nu putem deduce, că ce pământ a înțeles: cel dincolo de Indus, cu Himalaia, séu dincoace de Indus cu Paropamissus. — Dar fiind că el descrie paradisul și riurile lui, trebuie de a închide că sub *Havila* înțelege pregiurul munților din Paropamis.

Hab la celti înseamnă: vârf, munte; *babus* în Glozarele vechi vârf, ascuțit extremitate. Rădăcina *hab* se schimbă în *ab*, și *hav*; *ab* în înțeles de mare, nalt munte, și figurative și domnitoriu, cap. *Havila* din *hab*=*hav* munte, il (cât *al*, *el*, *ol*, *ul*) mare, nalt. *Abila* e în Africa stânca dela Gibraltar séu așa anumit „Stêlpul lui Hercules.” *Abila Lysaniae* oraș în Coelesiria. *Abnoba* muntele *Schwarz-wald*. *Avila* oraș în Palestina aprópe de lacul *Generares*. *Havila* (Samuel cartea I. cap. 15) dice că *Saul* bătú pe *Amalekiți* dela *Havila* până la *Şuru*, care este în fața Egiptului; *Habesch* (*Habeş*) séu *Abissinia*, țera muntósă în Africa; *Habsburg*, e o cetate pe del, și înseamnă tot acesta.

(Incheierea va urmá.)

At. M. Marienescu.

Rafael și Fornarina.

(O schiță artistică, de L. H—i.)

Între azurie diminetă de Maiu romană din anul 1512 o numerosă și alésă societate eră adunată în casa lui Rafael în Borgo-Nuovo. Nu mai numerosă și mai alésă ca în ori care altă diminetă, pentru că el avea o suită întregă de adoratori în fie-care diminetă în giurul seu, cari apoi îl însoțeau ca și pîntr'un marș triumfal spre Lungara, unde pe atunci el lucră la legendele lui Amor și Psiche în vila lui Agostino Chigi.

Între aceia erau invetați ca Bardoini și Pamfilii, spirite frumoșe ca Bembo, poeți ca Sannazaro, curtesani strălucitori, ba chiar nepoți ai Papei și femei frumoșe, care erau foc și flacără! Acesta se petrecea acum de un an încóce și din și în și creșcea numărul suitei sale, ajunse a fi de bun-ton în societatea iubitóre de arte, a luá parte la acesta preumblare, de și divinul măiestru făcea cu acea ocașione cele mai obositoare încungiorări, prin tot soiul de strade și stradele de prisos și cu deosebire prin aceea a sf. Dorotea.

Pentru că aceo locuía gentila fiică a pitariului despre care de un an încóce se vorbiá așa de mult în tóte straturile societății din Roma și așteptá deja după frageda rosă, pe care renumitul Rafael se obișnuise a i-o oferi în fie-care și însoțindu-o cu un cuvânt dulce și o privire înflăcărâtă. Nici o principesă nu se putea lăudá a fi primit un asemenea omagiu și despre acesta rosă deja circulau sute de eprigrame latineșci și sonete italieneșci făcute de cei mai fini poeți ai Romei.

Conversațiunea în grupul adastătorilor eră de as-tudată forțe animată. Nu se șcea nimic despre Rafael, nu-l veduseră de doué zile, de doué zile el nu fose-se în vila Chigi, de doué zile obligata procesiune nu se facuse prin strada sf. Dorotea. Plecuse măiestrul în se-cet? Se lenea el ascuns? Și din ce cauza? Școlarii lui la tóte întrebările rămăneau muți ca mormentu. Servitorul seu „gazon” *Baviera*, primă galben peste galben, ca să-și deschidá gura, dar ea devenia tot mai tăcută. Își obosiau mintea cu presupuneri și se agúau de probabilități și improbabilități.

O faimă se răspândise, că regele Franței ar fi pus să răpescă cu puterea pe măiestru, pentru de a-l pune să-i decoreze un nou castel de plăceri. Decă nu se temeau de o crimă mai neagră, apoi motivul eră ni-nișcita espreșsiune în fața lui *Baviera* și a celor mai în-timi școlari ai atelierului.

Advocatul și poetul de idile *Capra* eră unicul, care eră în stare să reverse o slabă lumină. Ca advocat esperimentat el deja eră diminetă se pitulase în strada *Teresa*, căutând să zărescă pe *Fornarina*, dar ea nu apăruse pe pragul ușei și nu așteptá ca de altă dată după frumosul tribut.

În locuința ei se părea inse totul în disordine și vecinii își șoptiau despre neașteptata disparitiune a frumoșei *Fornarină*. Peste acesta el își aducea acuma forțe bine aminte, că în rëndul trecut Rafael nu oferise nici o rosă copilei, ci în urma întrebării ei cam glumetă și supérată și-a aplecat gura la urechia ei, care eră ca o fóie de trandafir, și-a șoptit forțe lin ceva în ureche de colórea rosei, așa de lin în cât cel mai fin ascultator nu a putut auzi nici un cuvânt. După aceea fața ei se înroși repede până sub părul ei blond și până sub cârpa cea albă ca flórea pomilor ce eră legată în giurul gâtului ei și... și... de auzit nu a auzit nici un cuvânt, dar în calitatea sa de poet de idile binecuvântat, precum se șcie că este, el șcie cu tótă siguranța ceea ce i-a șoptit Rafael.

În cea mai mare încordare se înbulđiau toți în giurul lui. Domni și dómne, cu toții strigau: „Ce, ce a

fost aceea? Messer Capra întârziă puțin cu vorba și dăse apoi: „Intr'o asemenea situațiune un bărbat ca divinul nostru amic pôte dice numai un lucru.“ — „Și acesta ar fi?“ strigară doue-deci de voci dintr'odată. — „Voi me puneți pe gratar, ca pe sf. Laurentiu,“ exclamă bătând din picior junonica Margherita Belarmi. Messer Capra inse dăse cu vocea jumetate și domolă, in ton de scandare:

„Dacă in dimineța rouată nu ț-am dat rosa,
Vino și ț-o ia dela amant in noptea rouată.“

Messer Capra nu făcuse până acuma cu nici una din lungile sale idile o impresiune așa mare, ca și cu această scurtă improvizare. Madonna Margherita lăsa să-i scape un suspin adăce, mai multe dame tinere din cele mai bune familii se făceau că se ocupă cu niște discuțiuni intime cu zdrăvana matronă Isabella Tosi, care vouă cu ori ce pret să ia pe Rafael de bărbat sau să l'adopteze, er vicarul cardinalul Termini dăse cu mână devotune și ceva invidie: „Binecuvântarea cerului s'a reversat in mod vedut asupra lui.“

In acel moment, in fundul atelierului ce era prefăcut in formă de alcov, din care intrai in apartamentele de locuit ale domnului casei, se intredeschuse greua perdea de purpură și mult căutatul apărū fără veste in mijlocul amicilor sei. Veseli de bucurie il incungiurară, tôte manile se intinseră spre ale lui și la o mie de întrebări avea să respundă intr'un resufflet. Ridend îi îndepărtă dela sine și dăse dânduși buclele incurcate inapoi: „In numele lui San Mercurio, tôte limbile de foc ale serbătorilor sf. Rusali nu ar fi de ajuns a respunde la toți. Sunați cu ton in crece, amicul meu, pentru că noi cultural lui Iapier au mână răpă ca pe un nou Ganymed spre cer, mai ra zăta dus negra trăsura a lui Pluto ca pe un barbaresc Proserpinus in infera... seu dora tot ali ave voi dreptate? Intr'adever nu o știu. De coue dde diceți, ca nu m'ați vedut? De necredut, va fi fost numai o oră.“ „Patruzeci și opt de ore bine numerate“, asigură cronistul Antonio Malipieri, „trebue ca ai visat.“ „Se fiu visat? se pôte.“ „Sen că ești supravegheat?“ adause medicul Iacopo Rainaldi. „Prea ușor,“ respunse Rafael. „Ești cam palid, măiestre,“ observă madama Margherita. „Alb, inse ca ferul inferbentat pană a se albi,“ murmură prudenta Isabela. „Aveți toți dreptate,“ intrerupse Rafael acest interogator, „sunt rece și cald, palid și roșu, viu și mort, tréz și visător, ce mai știu eu cum? Dar ce știu, este că...“ Puse mâna pe o mandolină și își termină frasa incepută prin câteva acorduri pline de o veselie sburdată.

„Bravo!“ strigă o voce fină și ascuțită de femeie, ce până acuma nu se auđise. Rafael tresări puțin și lăsa să-i cadă instrumentul din mâni. Tôte își întorseră privirile spre aceea ce tocmai intrase și unii din ei fără voie intinseră degetul mijlociu spre dēnsa, ca mijloc probat contra deochiului. Venise cardinalul Bibiena, cu nepoța sa Marieta, pe care el dejă de trei ani își da silință să o mărite cu principele pictorilor. Ea trecea ca și logodnica lui Rafael, dar el aflase mijloce să amâne decisiunea sa. In realitate ea nu eră făcută, ca să lege de sine o ferbinte inimă de artist. Eră o figură inaltă, mai mult ca sfelta, cu o față ascuțită, palidă ca mórtea, prin ale cărei vine se părea că șerpuesce sânge verde. Plete grele, de cel mai curat negru i incadrau uscativul ei cap, din care sticliau doi ochi negri ca nóptea și febrili, boltiți de sprincene ale căror arcuri subțiri erau aprópe imbinate. O frumsețe penibilă ca de fantomă, la a cărei zărire piosul Sannazaro își făcea cruce in secret, in timp ce intr'un colț al atelierului ca de sine incinse o discuțiune asupra credinței in sburători (vampirii) la Apuleiu.

„Ei bine, amicul meu,“ dăse Marieta, „ceriurile fie lăudate, că tôte acelea nu sunt adevărate, ce fabulează cele șapte coline despre voi. Se vorbiă, că ai dispărut, te-ai prăpădit, ai perit; decă și nu uitat.“ In ultimele cuvinte vibră o delicatetă ușoră și mâna ei îngustă și palid-galbină ca de mort încă tremurā, când se aședă recind in aceea a artistului. Rafael mulțami in tonul indatoritor al bărbatului de lume și se interesă de starea sănătății ei, fiind că Marieta suferia de piept și rmenela ei eră semnul morții premature. Ea i respunse făcându-i imputări ușore, pentrucă o negligeză; ei se scusă cu lucrul seu titanice din vila Chigi, care ca și un burete i sbea tótă puterea și tot timpul. „Și de inuit promisul meu potret?“ întrebă Marieta. „Încă in jómna trecuta m'ai fost rugat să-ți trimt frumoșa mea blană venețiană, in care vouai să me portreteți; ea este încă tot aceea și Rafael nu o-a eternisat in tocmai așa de puțin, ca și pe proprietatea ei. „Biana,“ dăse Rafael roșind puțin, „nu mi-o luă in nume de reu, scumpă Marietta, ea este... ea va fi de sigur depinsa și încă pe delicatni voștri umeri.“ „Este adevărat, ceea ce se dice, că de când lucrezi la marea operă pentru Chigi, nu ai atins nici o pēnză de portret?“ „Intr'adever ea imi reclama tôte puterile,“ respunse Rafael. „Și afară de aceea nu ai făcut nici o trăsătură de penei?“ întrebă Marieta mai departe. „Nici una, ... care ar fi dēmnă sa atragă privirea frumoșilor voștri ochi, Marieta,“ respunse ei, dându-și mare silință să afle cuvintele. „Te cred, Rafael,“ dăse ea cu un ton decis aprópe aspru, trebue sa te cred, decă voiesc să trăiesc. Decă ai fi in stare să *inșeli*, atunci sórele nu ar roat stă pe ceru și ar fi nópte și eu m'aș duce să dorm... să dorm.“

(Inchietarea va urma)

I. G. Barițiu.

Doine și cantituri.

— Din Bănat. —

V
află vântul pe colină,
Sede cucul și suspina,
Și de dor inima-i plină,
Vine ineria și-l intrăbă:
— Ce-ți i ție cuce dragă?
Ori ți-i fόμε, ori ți-i sete
Ori ți-i dor de codru verde?
— Nu mi-i fόμε, dar nici sete,
Și nici dor de codrul verde,
Ci mi-i dor de țera mea,
C'am lăsat trei mândre 'n ea, —
Una 'n dël și alta 'n vale.
Una 'n mijlocul de cale:
Cea din dël
Ca ș-un pahar,
Cea din vale
Ca o flóre,
Er cea din mijloc de cale,
Să-i fac gura pähărele,
Să béu rachie din ele,
Să béu răchiu și rosol,
De jale că nu me 'nsor,
Să béu răchie cu miere,
De jale că n'am muiere.

In grădină.

Eră spre sëră, când i-am vădut. Stăteau într'o grădină frumoasă cu aleie mari de pomi și cu răzore drăgălașe de flori, sădite ca să infrumșeteze și mai mult grădina și ca să mai impestreze verdéța arborilor.

Se aședaseră sub un alun mare.

Dénsul eră inalt, frumos, roșu, puțin cam aplecat spre pământ; dënşa tot frumoasă, dar mai scurtă, mai palidă și cu privirea se uită spre cer, ca cum ar fi vrut să-i arate recunoșcința sa, că-i acordase acele momente de fericire.

Stău de mult acolo. Și incet-incet mânilor lui se întinșeră spre dënşa, o ajunsese și se împreunase într'o îmbrățișare nesfârșită. Pêrul li se amestecase; tótă ființa lui se apropiase de a ei; dënşa nu întinșese mânilor, dar se lăsase să fie ajunsă . . .

Erau atât de fericiți!

Se inoprase bine, uitându-mă la dënșii. Luna se ivise pe cer măreță, între miile de sateliți, cari cu tótă strălucirea lor nu pot să-i acopere lumina ei. Un nor mic trecea numai pe d'asupra, ca cum ar fi vrut, de gelosie să o mai întunece, dar trecea iute, știindu-și neputința pentru ca dënşa să apară mai strălucitoare.

Eră tocmai ca un om mic, neînsemnat, din intunec, care să inegrască în fața celor-lalți pe altul mare, renumit, luminos, dar care după ce-și aruncă nefolositorul și invidiosu-i pamflet, se retrage iute de téma huiđuirilor multimei întăritate, pentru ca acela apoi să apară mai iubit, mai strălucitor.

O privighetóre de nópte încântă mai mult cu glasul plin de farmec, acest tablou atât de gingaș.

Nici cucuvéua nu îndrăsnia să le turbure fericirea lor și tăcerea poetică a grădinei cu glasul seu trist și cobitor.

Natura mórtă ar fi fost în stare să dea vieță în acea nópte.

Am stat până la miedul noptii, contemplându-i din chioscul în care rămăse-em nemișcat ca să nu-i supăr și am plecat mulțumit, fermecat, de acest tablou natural.

Erau atât de frumoși!

A doua sëră m'am dus ér în grădină. Eră mai târđiu. Luna nu se vedea. Privighetóreă nu mai cântă, căci atmosfera nu mai eră linișcită ca 'n nóptea trecută. Cucuvéua dádea câte un țipet jalnic din când în când.

Me uitai în locul unde stău amoresații din nóptea trecută . . . Erău tot acolo, dar dënșul nu mai avea mânilor întinșe. Pêrul lor nu se mai amestecă, nu se mai sárutau, capul lui eră mai aplecat spre pământ; numai dënşa se uită tot cătră cer, dar nu cu înfățișarea fericită din nóptea trecută, ci cu o înfățișare jalnică, plângătoare, care te făcea să ți se rupă inima.

Chiar florile din grădină se intristaseră, lăsaseră capul jos; petuniile se strinseseră, se ghemuiseră în căsciórele lor; flórea sórelui întorsese capul incolo . . .

Toți erau trști; dënșii erau nenorociți.

Crăcile, mânilor Trandafirului pe care le întinșese, cu care atinșese mâna, corpul iubitei sale: Nalba (căci erau un trandafir și o nalbă amoresații din nóptea trecută) fuseseră tăiate.

Grădinarul, omul fusese gelos și de fericirea lor, niște flori.

Și de aceea el se uită mai în pământ ca în tot-

d'a-una, trist; de aceea stău departe unul de altul; de aceea dënşa, Nalba, se uită la cer plângând, ca cum l'ar fi rugat să-i dea înapoi iubitul.

Dumitru Stăncescu.

Țiganul la vale.

— Anecdota poporală. —

Un țigan odată mergea la drum c'o traistă în spate. Merge el cât merge, și pe urmă apucă pe o vale. Valea eră cam strimță ș-avea și d'oparte și d'alta tuferi de spini. Țiganul mergând pe vale, i-se prindea traista de spini și pe urmă îl pocniă în spete — cređând că s tálhari, începú să ăică :

„De fricosule că ești cu mine!“

Apoi vedând că traista tot îl păleşce în spete, începú să vorbescă cu *lucrurile* din traistă, adecă vorbă să fie că vorbiau ele, țiganul vorbia, el „respundea, nu șciă ce să mai facă de frică :

„Temi-te tu, pilă ?

„Nici țiră.

„Dar voi foi ?

„Nici noi.

„Dar tu baros,

„Tu ești mai fricos,

„I-a dă-te jos.

Așa ăise țiganul și aruncă jos barosul din traistă; mai incolo lăsă și traista.

Acum ce să facă să nu-l mai prindă tálharii. își ăice singur în sine: „Am să cânt și eu un cântec, să se mire și tálharii de tetea și să socótă că tótă țigănieă îi pe valea asta, că đeu că decă vor auđi tálharii că-s mulți țigani pe vale, atunci se vor teme și nu vor mai veni la tetea.“

Așa făcú țiganul și începú a se rețoi și a striga cât îl luă gura de se resună valea :

„Pe cea vale, lată ! lată ! lată !

„Trece țigănieă, tótă ! tótă ! tótă !“

Ed. Diogenide.

B o n b ó n e.

Unchiul, adresându-se cătră nepotul seu c'un ton aspru :

— Cum ? nici un premiu în anul acesta ?

— Oh ! nu unchiule. Când iai premiu, ai pré mulți pismași.

X... bea de svéntă pământul.

Fiind bolnav, chiamă un medic.

— Pune lipitori, îi ăise medicul.

— Lipitori ! esclamá bolnavul, dar îndată ce-mi ating pelea, cad jos bete-mórté.

— Dar bine, Ioane, ce fel de chibrituri ai adus ? Ințeleg unul, doue, trei . . . tot mai merge ca să fie rele dar am cercat vre-o 20 și nici unul nu se aprinde.

— Nu se póte, boerule, sânt chibrituri fórté bune eu le-am încercat pe tóte și tóte s'au aprins.

Literatură și arte.

Sciri literare. *Dl V. A. Urechia* a fost țilele acestea la Roman, unde a cercetat archiva episcopiei, pentru a descoperi ôre-cari documente; dsa a găsit, între alte documente, un autograf de mare însemnatate al lui Miron Costin, după care a luat copie. — *Dl G. Dem. Teodorescu*, director al liceului Matei Basarab în București, unul din colaboratorii noștri de acolo, a publicat de curând un volum mare de „Poesii populare.” — *Dl dr. Gaster* vizitând în Brașov cea mai veche biserică românească, găsi un vechiu fragment, care confirmă părerea dsale asupra cestuunii mult discutată, a primei tipografii române, unde s'a tipărit prima carte bisericească română.

Din edițiunile Academiei Române au apărut următoarele și se află de vânzare la librăriele Socec et Comp. în București și W. Kraft în Sibiu. 1. *Eudoxiu de Hurnuzachi*, Fragmente zur Geschichte der Rumänen. Tomul IV. Volum în 8° de X și 395 pagine. Cuprindând studii asupra stării orientului Europei după pacea de Carlovitz. Prețul 6 lei. — 2. *Fl. Porcius*, Flora din fostul district românesc al Năseudului în Transilvania. Discurs de recepțiune urmat de răspunsul dlui P. S. Aurelian. Volum în 4° de 140 pagine. Prețul 1 leu 50 bani. — 3. *A. Papadopol Calimah*. Cuvânt despre expediția lui Igor Sveatostavici, principele Novgorodului nordic contra Polovților seu Cumanilor. Traducere și note. — Volum în 4° de 29 pagine. Prețul 40 bani. — 4. *Ep. Melchisedec*, Inscriptiunea de la mănăstirea Rășboieni, județul Neamțului comentată. — Volum în 4° de 35 pagine. Prețul 50 bani.

Comitatul Biharia în 1848—49. În véra acesta a apărut în Oradea-mare o scriere în limba maghiară supt titlul „Biharvármegye 1848—49-ben,” adeca „Comitatul Biharia în 1848—49.” Autorul ei este dl Martin Hegyesi, fost deputat la dietă și actualminte avocat în orașul nostru. Cartea acesta ne interesează și pe noi românii mai de aproape, căci în comitatul acesta cel puțin jumătatea locuitorilor este română. Cu interes dublu o cetirăm dară și după ce o cetirăm, constatăm cu plăcere, că am ramas mulțamiți. Autorul nu aparține curentului șovinistic, n'a scris o carte cu tendință politică, ci ne-a presintat o lucrare în adevăr istorică. Dsa a studiat cu deamănuntul epoca de care se o cupă, a consultat archive și biblioteci și publică ênsuși 79 de documente, parte inedite, între care și vr'o doue scrisori de ale lui Dragoș. Istoria ce ne infătoșează se întemeiează pe documente, părerea ce emite în judecarea evenimentelor este cumpenită, cartea totă e scrisă cu obiectivitate laudabilă. Vom reveni. Prețul 2 fl. 50 cr.

Diaristic. *Luminatoriul* din Timișoara anunță, că din cauze neatârnatore dela redacțiune, de acuma înainte va eși numai de doue ori pe săptămână. — *Pandurul* e titlul unui nou diar politic, care a apărut la Turnu-Severin și care va eși odată pe septemână. — *Viespea* este un diar umoristic, care a apărut la Iași. — *Diarul „Drepturile omului”* nu va mai apare de cât o dată pe săptămână.

Teatru și musică.

Concert în Biserica-Albă. „Corul vocal român din Biserica-Albă” va arangia Duminecă în 3 (15) l. c. sêra la 8 ôre în sala cea nouă a „Burgului” de acolo un concert vocal musical, cu concursul binevoitor al dlui Nicolau Popovici prof. de cant și musică din Caransebeș și cu următoreea programă: 1. „Overture romantique” de Keler, executată de capela militară c. r.

din loc a reg. Nr. 83. 2. „Cântec sicilian” esec. de cor. voc. 3) a) Aria din opera „Balul mascat”, de Verdi, b) „Cântec de iubire” de A. Mocsonyi, ambele executate de dl Nicolau Popoviciu și acompaniate pe pian de dl Siegel. 4. „Doină Doiniță”, esec. de cor. voc. 5. a) Bălcescu murind” de Meretti, b) „O nu-ți întorțe fața ta”, de Dima, ambele executate de dl Nicolau Popoviciu și acompaniate pe pian de dl Siegel. 6. „Erna” executată de cor. voc. 7. a) Siquidillo”, de Dima, b) „Dor de resbunare” de Cavadio, ambele executate de dl Nicolau Popoviciu și acompaniate de dl Siegel. 8. „Potpourii românești” de Sykora, esec. de capela milit. c. r. din loc a reg. Nr. 83. După concert va urma danț. O parte din venitul curat este destinat pentru încendiții nefericiți din Oravița.

Serata musicală din Brașov anunțată de noi în nr. trecut și arangiata de Reuniunea temeilor române de acolo, în 8 l. c. în sala otelului Nr. 1., a avut bun succes. Programul a fost următoreea: 1. Chopin F. „Polonaise Es-dur” pian, dra Octavia Russu; 2. Alexi Theochar „Cașugăreni”, declamațiune, dra Elena Dimitriu; 3. Jensen „Șoptele pădurii”, cant, dna Hareti Nemeș; 4. Wieniawski „Legende”, violină, dra Olga Grigorievici. Concertul se încheie cu tombola și danț. Dna Hareti Nemeș a încântat și de astă-dată publicul cu vocea-i sonoră, interpretând escelent înteu „Șoptele pădurii,” apoi la cererea publicului, un cântec românesc. Dra Octavia Russu, o pianistă mult aplaudată, a executat cu mare succes Polonesa Es. dur de Chopin; dra Olga Grigorievici a entusiasmă auditorul cu o legendă a lui Wieniawski cântată din violină; êr dra Elena Dimitriu a declamat cu sentiment poesia „Cașugăreni” de dl Theochar Alexi.

Serata reuniunii sodalilor români din Sibiu a reușit foarte bine. Au asistat mulți și producțiunile au fost acoperite de aplause meritate. În piesa dlui Alexandri „Drumul de fer” dl Petru Barțiu și dra Florea au surprins pe toți cu talentul lor; au mai jucat bine dra Bogorin și dnii A. Balteș și N. Turcu; êr dl G. Cristea a produs mare efect ca „Barbu Iăutarul.” Au început apoi jocul, care a ținut până dimineța; în pausă s'a jucat și Călușerul și Bătuta.

Teatrul Național din București. După succesele din anul trecut s'ar fi putut crede, că Teatrul Național în anul acesta va lua un avânt mare. Durere! speranța acesta pân' acuma nu s'a realizat, ba, precum cetim în „Românul”, lumea a cam scădut în fața aceluia teatru, „că ni-a promis multe și nu s'a prê ținut de făgăduiela.” Au trecut 6 săptămâni și încă nu s'au jucat nici o piesă originală nouă, de și sânt admise mai multe, ca „Martial” al dlui Urechia și „Pigmaion” al dlui Bengescu. Misiunea unui Teatru Național este să cultiveze ramul original dramatic, să încurageze astfel pe puținii autori ce-i avem și să dea actorilor ocașiune d'a creă roluri originale. Pentru scopul acesta s'a infintat acel teatru și numai în direcțiunea acesta va puté să-și atragă simpatia publicului. Baletul adus din Viena cu multa cheltuielă, a jucat întêia ôră mercuri, 4 novembre n., represintând „Femeile Model”, baletul de dl Ach. Rossi, musica de cav. Gnoch. „Par” a fi plăcut publicului — serie „Românul.” Joi a fost prima represintațiune pe românește a operei „Traviata” tradusă de colaboratorul nostru dl Dan Dry; dra Carlotta Leria a cântat cu mult succes rolul „Violetei.” Vineri pentru prima ôră „Un păhar cu apă” comedie într'un act și „Sfredelul dracului” comedie într'un act de dl V. Alecsandri; între aceste piese, al doile debut al trupei de balet. Sâmbăta „Traviata” a doua ôră, cu dl Gabrielescu în rolul lui Alfred; în locul dlui Dumitrescu. Duminecă nu scim ce s'a jucat. Lunî pentru

a treia oră „Traviata“, operă în 4 acte, muzica de G. Verdi. Marti „Intriga și amorul“ dramă germană de Schiller, tradusă din limba franceză după Dumas de dl Manolescu. Mercuri „Lucia“ cu debutul baletului. Joi prima reprezentațiune a operetei „Studentul cerșetor“ de Millöcker. „Românul“ serie că îndată după deschiderea corpurilor legiuitoare, direcțiunea teatrală are intențiunea să cêră sporierea subvențiunii acordată Teatrului Național. Tot acel țiar ne spune: Neînțelegeri par a se fi născut între direcțiune și unii din societarii și societarele Teatrului Național. Se dice că distribuțiunea rolurilor în „Romeo și Iulieta“ ar fi cauza acestor neînțelegeri. Se vorbește de retrageri, dimisiuni etc etc. Neînțelegerile iscate continuă între direcțiune și dna Aristița Manolescu.

Teatrul din Iași ș-a deschis stagiunea de ernă în duminica trecută cu piesa „Ovidiu“ a dlui V. Alecsandri, care în stagiunea acêsta nu s'a mai jucat nici odată la București. Principalele roluri au fost ținute astfel: August-Octaviu Cesar, dl M. Galino; Ovidiu, dl V. Hasnaș; Mecena, dl M. Emanoil; Pinax, dl Gh. Dimitrescu; Ibis, dl A. Babescu; Hillarius augur, dl C. Bălănescu; ambasadorul regelui Cotizon, dl Prutean; Iulia nepôta lui August, dra El. Botez; Sarmiza, fiica lui Sarmiz, dna E. Dimitrescu; Dava bêtrâna, dra Athena Georgescu; Glychira cântăretă, dna T. Marinescu.

Teatrul din Iași și evreii. La Iași jôcă acuma și o trupă germană de operete. Publicul în imensa lui majoritate este compus din evrei. La teatrul românesc, scrie corespondentul „Voinței Naționale“ nu se vede nici o dată un evreu. Dar se va șune, că trupa este slabă? Se pôte! Inse când a fost în primăvera acêsta trupa din București, care ține fără încetare plin teatrul din capitală, pentru ce nu s'a găsit un singur evreu la reprezentațiunile dlui Notara și a dnei Manolescu? Și cu tôte aceste s'a reprezentat capo-d'operile scenei române, nemuritorile lucrări ale marelui nostru poet, Ovidiu și Fântâna Blandusiei. Apoi evreii dacă voiau, să se arate de buni *Rămuni*, cum susțin ei că sânt, n'ar fi trebuit să găsescă o desfătare la gingașele figuri și la frumôsa limbă a poetului român? Cum se face de ei petrec numai la teatrul german? E ușor de răspuns. Fiind-că numai acêsta limbă le este mai înțelșă, pe când acea românescă o stêlcesc și după patru generațiuni născute și crescute în țeră. Fiind că le place felul spiritului și caracterele străine și nu se pot deprinde cu viața, petrecerile și gusturile Românilor, în a căror cetățenie vre totuși să dea năvală.

În teatrul Dacia din București se jôcă mai cu sêmă piese traduse și localisate, precum și unele de dl V. Alecsandri. Sêptemâna trecută, între altele, s'au reprezentat în beneficiul dlui Ioan Vladicescu pentru prima-oră „Zorzana Clampenșca“, comedie cu cântece în 3 acte, prelucrată de dl C. Radu.

Teatrele provinciale în România. În *Rîmnicul-Vâlcei* a sosit o trupă ambulată supt direcțiunea dlui Arion, care va da o serie de reprezentațiuni în salonul „Temelia.“ — *La Turnu-Severin* va jucă trupa dramatică a dlui Buriencescu, în sala Schumarsky.

Serată musicală. Duminică sêra, a fost la Intim-Club în București o serată musicală și artistică. D. St. Vlădoianu a cântat cu vióra; d. Manolescu de la Teatrul Național a țis „Strigoii“ de Sihleanu, êr d. B. Ștefănescu o poesiă a lui Vlăhuță: Dormi iubito!

A 74 aniversare a lui Verdi. Aniversarea 74 a lui Verdi s'a serbat în frumôsa sa proprietate de la Busseto. Unul dintre asistenți a spus cu acêsta ocaziune nise cuvinte delicate ale autorului lui „Trovatore.“ Pe când toți felicitaau pe Verdi, se deschise vorba despre „Iago“ al sêu. Vai! Verdi dechiară că credea că n'are să sfârșescă nici o dată opera sa. Și, pe când i se a-

dresau dojenele cele mai afectuôse, rêsponse: — Ei, ce voți! este o întreprindere fôrte îndrâsneță d'a voi să cauți gelosia la o etate în care nu mai ai dreptul s'o resimți!

C e e n o u ?

Sciri personale. *Il. Sa Ioan Mețian*, episcopul Aradului, a îndreptat un circular cătră preoțimea și învățătorimea din diecesa sa, ca în conformitate cu decisiunea consistoriului, să țină în restimp de patru sêptemâni conferințe micste preoțesci și învățătoresci. — *Dl T. Maiorescu* a petrecut țilele aceste la Iași unde a luat parte la a 22-a serbare aniversară a societății literare „Junimea.“ — *Dl V. Alecsandri*, după ce a stat câteva țile la moșia sa Mircești, s'a rentors la Paris spre a-și reocupa postul de ministru plenipotențiar al României. — *Dl N. G. Radulescu* a ținut în societatea „Tinerimea română“ din București o conferință literară intitulată „Pagini din istoria renașcerii (George Lazăr).“ — *Dl dr. Constantin Radulescu* din Lugos, cu diplomă dela universitatea din Budapesta, a deșus cu bun succes esamenul de liberă practică a medicinei în România. — *Dl Ioan Căndea*, administrator actual al tractului protopresbiteral Avrig, a întrunit majoritatea voturilor la alegerea de protopresbiter de acolo.

Hymen. *Dl Simion Losnița*, funcționar la salnele din M. Uiora, s'a cununat cu d-șora Elena Boțian din Alba-Iulia.

Asociațiunea transilvană. Despărțemântul *Deva* va ține adunarea sa generală în Deva la 21 nov. st. n. în localitățile casinei române, supt presidul părintelui protopresbiter Ioan Papiu, directorul despărțemântului.

Mine noue de aur în Ungaria. În apropierea minelor mari de țer și oțel ale societății austriace de căi ferate din Banat s'a aflat și examinat de directorul acestei societăți, Iuliu Bauer niște mine de aur noue, între Bogșa și Dognacia, în Ungaria sudică. Acêsta pune nouile mine în al cincilea loc între cele mai bogate producțiuni ale lumii întregi. Între apele Caraș și Bêrzava ce curg de la Est cătră Vest trece o cômă de deal în direcțiune de la Sud către Nord, în a cărei compoziție silurică se află sienit, care e a se privi în Ungaria de Sud ca purtătorul principal al aurului. Acêsta compoziție de sienit se estinde de la 6-8 chilometri în valea Bêrzavei până în valea Pogăniș. În colinele sudice ale dealului se află găuri în sienit, cari conțin petre cu aur și erau în parte cunoscute chiar în timpurile antice ca conținătoare de aur. E sigir că deja Romanii lucrau aceste mine de aur. Despre acêsta dovedește numele colinei, care se păstrează încă și ađi: „Cracu cu aur.“ În acest ținut sânt cunoscute deja șese canale ce conțin aur și cari după părerea specialistului numit ar oferi bogate mine. Trei din aceste găuri sânt inse închise de përiul Grôsa mică.

Șcôla română. Acesta e numele unei societăți culturale române din Bucovina, despre care vorbirăm pe scurt în nr. trecut. Societatea înființată cu doi ani în urmă la Sucêva, are de scop să ajutoreze școlile române. Societatea fiind slab spriginită, n'a putut să facă mai mult decât să spriginescă pe gimnaziștii sermani din Sucêva și pe câțiva elevi dela pedagogiul din Cernauți. Societatea are 7 filiale, dintre care cele din Putna, Vatra-Dornei și Câmpulung făcură progres mai mare. Prezidentă filialei din Putna este dna Maria Petrescu. Au lucrut mult în interesul acestei filiale dnii Ioan Piotrovșchi și Dimitru Nedelco. La averea societății au contribuit mai mult dnii Mihai Piteș, Simeon Colibanschi, Constantin Morariu, N. F. Negruț, Societa-

tea a hotărît să editeze o carte de petrecere și invățătură pentru popor ; spre acest scop dl N. A. Dașchevici a oferit 100 fl. Biblioteca numeră 1015 tomuri și 88 broșuri. La 128 de studenți s'au împărțit cărți didactice, în preț de 918 fl. 95 cr. Comitetele societății : I. Centrala din Suceva : president Georgi cav. de Popovici ; vicepresidenții : Teodor V. Stefanelli, Stefan Stefureac ; membrii comitetului : Baron Ioan Capri, Dr. Animpodist Dașchevici ; secretari Nicolau Gallin, Simion Fl. Marian, controlor Galaction Mleşnița, secretar Andrei Pașcan, cassier Ioan Sandru, Lazar Vicol, bibliotecar. Consiliul de controlă : Vasile Bumbac, Constantin Cassovici, Ananie Iacobovici, juriul societății : Artemie Berariu, Ioan Mandășevschi, Ilie Zopa. II. Filiala din Câmpulung : president Tit cav. de Onciul, vice president Alecsandru Racoce, George Diaconovici secretar, Ilie Coc cassier. III. Filiala din Costăna : presidentă Elisaveta Mandășevschi, vicepresident Vasile Crăciunescu, Ioan Ferlievici secretar, George Goian cassier. IV. Filiala din Crasna : president Samuil Piotrovski, Grigori Iliuț cassier, Mihaiu Reuț secretar. V. Filiala din Dorna : president Constantin Schinteuță, vicepresident Vasile Diac, George Botezat cassier, Ilie Nechiuș secretar, Pinteș Tarnovean controlor. VI. Filiala din Putna : presidentă Maria Piotrovski, vicepresident Elisei Băcu, Dimitrie Nedelco secretar, Ilie Visan cassier. VII. Filiala din Rădăuți : president Teoctist Tomașciuc, vicepresident Emilian Cozub, Ioan Chelariu secretar, Ioan Vorobchevici cassier. VIII. Filiala din Vamă : vicepresident Ilie Albul, George Andrușca controlor, Nistor Axinti cassier, Vasile Ionașcu secretar.

Reparațiunile monastirii Curtii de Argeș sunt aproape pe sfârșit. „România Liberă” află, că în present lucrăză pictorul Grant cu alți artiști franceși la portretele regelui și reginei și la al episcopului de Argeș. Se dice că inaugurarea se va face peste două luni în prezența regelui și reginei.

Piciorul stâng al podului lui Traian de la Mehedinți amenință a dispăre cu desăvârșire, mâncat de ape și de timp. „Curierul Mehedinților” ne spune, că mai mulți comercianți din Turnu-Severinului, în frunte cu dl Pandele Dimitrescu, s'a otărît, prin contribuțiuni, să repare golurile, fără însă a strică aspectul antic ce piciorul podului are. Faptul e laudabil și merită a fi imitat pretutindeni pe unde stau să dispără asemenea monumente străvechi.

Sciri scurte. Deficitul expozițiunii din Budapesta se va urcă la vr'un milion și jumătate de florini. — *Fabrica română de ipsos*, înființată de banca „Prevederea” din București, la comuna Stefești lângă Slănic, județul Prahova, s'a inaugurat duminica trecută ; această jună instituțiune eminentă română este menită a da un mare avânt comerțului și industriei naționale. — *Palatul justiției* la București se va clădi la primăveră, după planul arhitectului frances Ballu, care a sosit zilele trecute în capitală și mergând la Sinaia, a supus regelui planul aceluia palat. — *Infrumusețarea Sinaei* se va întreprinde în curând, căci spre acest scop s'a numit o comisiune compusă din bărbați de frunte. — *Timișșana*, institutul de credit și de economii din Timișșora progresază frumos, consistoriul din Arad asemenea a depus acolo câteva mii de florini. — *Concordia*, hotel cu cafenea, restaurațiune și parc, proprietatea comunei bisericșei gr. or. rom. din Lugos, se deschide duminică în 15/3 Novembre. — *La biserică Domnița Balașa* în București, edificată în curând, se plătesc 150 de lei pentru cununțile de 4 și 200 lei pentru cele ce se vor celebra sêra, 6r când se va reclama și corul bisericesc, se va plăti încă 100 lei. — *A nins* în mai multe părți a țării.

Pentru dămne tinere.

Produțiunea ouălor. Negreșit găinile se țin pentru a avé ouă și prin urmare este necesar a face us de cele mai nimerite mijloce pentru a ajunge la acest rezultat. Pentru acest sfârșit, ori ce găină care a trecut etatea de 4 ani să se taie. Această regulă trebuie observată într'un mod absolut, decă voieșce cineva s'ajungă la un bun rezultat economic. Găina de 3 ani dă macsimul de produțiune ; cea de 4 ani ouă mai puțin, inse ouăle sânt mai mari ; pe urmă produțiunea ouălor descreșce din an în an, cu cât îmbetrăneșce găina. Găina de 5 ani consumă tot cât și cea de 3 ani, inse produce mai puțin. Nu trebuie dar să întârziăm a tăia găinele bêtărane, și anume cu atât mai mult, fiind că cele bêtărane nu ouă de cât în timpul ordinar, pe când cele tinere fac ouă și 6rna când val6rea ouălor este mai mare. Nici odată o găină bêtărână nu ouă 6rnă. Cu găini de unu, doi, trei s6u patru ani, bine nutrite și ingrigite, este cineva tot-d6una sigur a avé ouă prospete.

Un mijloc de ingrășat pământul. Este multă vreme de când s'a constatat înalta val6re ce au drojdiile de cafea pentru ingrășarea pământului. Este una din substanțele cele mai bogate în materie azotală și în fosfat de calce. Intervenția sa este nu numai prea energică, ci are chiar proprietatea de a nimici ierburile rele și a de a goni vermi plantelor înpregiurul cărora au fost respândite. În momentul când se prepară stratele de pepeni, este bine să-și aducă ori cine aminte că, drojdiile de cafea amestecate cu pământ negru activează vegetațiunea tin6rului butaș, îi dă un gust mai deosebit, face ca aroma acestui minunat fruct să fie mai pronunțată. Amestecul pământului cu drojdiile, trebuie făcut din vreme pentru că să aibă timpul să se disolve până în momentul când răd6cinile încep să dea. Se pot adăoga și mai târziu peste straturi ; prin stropire p6trund până la răd6cini. Drojdiile acestea prospete desv6ltă mai special aroma pepenilor.

Cum se ferb ouăle ca să remănă tari s6u moi. Ca să putem ajunge sigur la acest rezultat, ne servim de un termometru. Decă punem un ou în apă încăl6ită la 60 R și așteptăm până când termometrul arată 70°R, atunci atât albușul, cât și gălbenușul oului remăn moi. Decă se lasă oul în apă până când termometrul arată 72°R, atunci albușul se întăreșce, 6r gălbenușul este încă m6le. La 76°R, atât albușul cât și gălbenușul se inv6rtoșează.

Salon higienic.

Cum se opreșce sughițul. Se pune pe mijlocul limbii puțină sare obișnuită, se lasă să se top6scă și să inghite tot ce se topeșce. Efectul este imediat.

Gimnastica copiilor. Nu este în tot-d6-una cu puțință d'a supraveghia d'aproveșce ținuta unui copil, pentru a impedeacă acele diformațiuni de talie cari sânt în tot-d6-una neplăcute, când nu sânt urmate de accidente mai grave. Pentru a înlătură acest neajuns, trebuie a îndatoră pe copil (fată s6u băiat) să facă în fie-care dimineță, în timp de câte-va minute, un exercițiu gimnastic care consistă în a ridică brațele în sus până d'asupra capului și a le lăsă apoi în jos, ținând în fie-care mână o greutate proporționată cu puterea copilului. Acest exercițiu are rezultatele cele mai satisfăc6t6re.

Supa ferbinte. Multe pers6ne obișnuiesc supa pré ferbinte. Acest obicei este f6rte r6u. În adev6r, supa ferbinte slăbeșce f6rte mult gustul, și p6te chiar să con-

tribue la dezvoltarea unor bôle grave de gură. Astfel, din această cauză, sînt multe persoane care au în gură ulceratiuni de care cu greu se pot scãpa.

M o d a.

Ilustrațiunile din nr. prezinte infãtosează pãrți de îmbrãcãminte pentru copii și anume:

O cãciulã scoțianã din loden de colórea crême; o pëlêrie negrã pentru bãeți cu panglicã de atlas; o cãciulã polonesã pentru bãeți, din cashmir alb-bastu închis, cu panglicã de colórea crême și pompon de aceeaș; mașua de fetițã din moir roșu, aplicabilã la diferite toalete; mașua laturalã din catifea și panglicã, cu brãu

O nouã modã la Paris. In lumea elegantã din Paris s'a rãspãndit o modã nouã.

Pînã acum, se fãceau paltóne și pantaloné pentru cãm, li se puneau gulere la sgarde, ba chiar și brãțãri la picioare.

Astãzi se imprimã carte de vizitã cu numele cãnelui, cu armãrii și embleme, astfel cã decã te duci sã faci o vizitã, trebuie sã lași și cartea cãnelui.

Nu ne mirãm ca in curênd sã vedem cã cãnu își trimit cãrți de vizitã pentru a se provoca in duel, —ca ori-ce muritor!

Un nou articol de modã. Cel mai original articol de modã in Paris este acumã servitorii bêtãni. Cercul parveniților cari n'au alt-ceva de cãt bani pentru a contrabalantã și ajunge adevãratã aristocrația din fauburg St. Germain pe cari li imitãzã in lucsul oțelurilor, in cai și trãsuri, ba chiar isi impun sacrificiul ai imita in distinsã toalete de o extremã simplitate, prin cari adevãrata aristocrație francesã se distinge tot d'auna, au adoptat acumã și servitori venerabili cari prin etatea lor respectabilã servescu acestei specii de aristocrați ca pom genealogic.

Birourile de servitori nu pot indestul satisfacã tóte aceste cereri, și e fôrte comic a citi anuciurile de asemenea naturã in jurnalele respective; de exemplu:

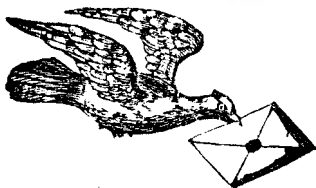
Se cautã un chatelain in vêrstã de 65—70 ani; cu barba lungã albã și cu un aer mult venerabil.

Un servitor cãrunt pe care l'ar prinde bine o livrea verde cu argint cautã un stãpãn etc. etc.

Necrologul turnurii se trimite din Paris. La nunta principelui regal danez cu princessa de Orleans, mirésã s'a prezentat fãrã turnurã. Damele din societatea mai alésã au și lãpêdat turnura.

In secolul celeritãții aburului sã sperãm cã lãpêdarea turnurii va sosi in grabã și la noi și n'ar fi mirare decã servitórele și camerierele nici n'ar voi sã primescã ca dar dela stãpãnele lor acẽstã importanțã contra decenței.

Poșta Redacțiunii.

Iasi. Poesiile au sosit. Salutare!

Zoe. Novelã. T-am trimis in sciințãre particularã.

Incetați voi . . . a ne trimite versuri rele

Sibiu. Vom publicã din poesiile populare ce ni-ai trimis.

G h i c i t u r ă d e ș a c

De Marióra Cornea.

Sed	in	ori	ste	um-	Sã	mal.	nd	sus
fl-	tri-	la	gi	pe	cã-	brã	le	le
te	dra-	sin	rii	sã-	do-	am-	iu	imi
ri	la	nu-	u-	or,	nd-	asi	mis	vêd
mai	to	Sã	Și	al	cu-	r.	vin.	de-
ni-	ndu-	it	ta	mai	le-	mã-	cre-	dra-
pe	fi	fagi;	mai	bã-	mi-	nd	al-	Le-
Gã-	su	ga	or	sub	Obi-	ași	gi	sce-

Se pôte deslegã dupã promenada calului. Terminul de deslegare e 24 nov. Ca totdeuna și de datã se va sorti o carte intre deslegãtori.

Deslegarea problemelor matematice din nr. 24:

I.

Mirésã avea — 18 ani.

Mumã-sa , — 36 ,

Tatãl ei , — 46 ,

Toți trei — 100.

II.

De gãinã 14 = 7 cr.

De gãscã 1 = 3 ,

De rațã 5 = 10 ,

20 20

Deslegare bunã primirãm dela dómnele și domnișórele Eufrosina Pêcurar n. Mãcelar, Emilia Popescu, Minerva Letiția Hortensia, Elisa de Colbasi, Eugenia și Zenovia Cernanțian, Ana Stețiu n. Roman, Aurelia Bichician, Emilia Onciu n. Ciavoșchi, Iosana Pop, Elena Silași, Eufemia Stefanica-Duma, Amalia Crișan, Nina Popescu, Iosefina Muntean și dela dnii Alesandru Buha, D. P. Popovici, Michail Pascu, Avram Corcea, S. Blaș, Michail Bene, Emilian Micu.

Premiul fu dobãndit de dna Iosana Pop in Cheșa.

Cãlindarul sãptãmenei.

Ȋua sept.	st. v.	st. n.	Numele sãntilor și sãrbãtorile.	Sórele resare	Sórele apune
Dumineca 24 dupã Rusale. Luc. VIII. 41—56 inv. 2.					
Duminecã	3	15	Sf. Mart. Aicepsila	6 56	4 26
Luni	4	16	Cuv. pãr. Ioanițiu	6 58	4 25
Marți	5	17	Sf. Mart. Galaction	7 0	4 24
Mercuri	6	18	Cuv. pãr. Pavel	7 2	4 22
Joi	7	19	Sf. 33 Mart. d. Melet	7 3	4 21
Vineri	8	20	(+) Ar. Mich. Gabr.	7 4	4 20
Sãmbëtã	9	21	Sf. Mart. Onisor	7 6	4 19

Proprietar, redactor respundãtor și editor: IOSIF VULCAN.

Cu tipãriul lui Eugeniu Hollósy in Oradea-mare.